KARŠ
33 STRATĒĢIJAS

33 STRATĒĢIJAS

KARŠ

ROBERTS GRĪNS

355+158.2 (035)
Gr 614

Robert Greene
THE 33 STRATEGIES OF WAR. Concise edition
Copyright © Robert Greene and Joost Elffers, 2006, 2007

No angļu valodas tulkojis *Normunds Pukjans*

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.1 pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Normunds Pukjans, 2011
© Māksliniecisklais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā, Apgāds Zvaigzne ABC, 2011, 2024
ISBN 978-9934-32-182-5

SATURS

1. DAĻA
PRET SEVI VĒRSTA KARADARBĪBA

1 13. lpp.

PIESAKIET KARU SAVIEM IENAIDNIEKIEM
POLARITĀTES STRATĒĢIJA

2 19. lpp.
VĒLREIZ NEIZDZĪVOJIET IEPRIEKŠĒJO KARU
PARTIZĀNU KARA PRET SAVU APZIŅU STRATĒĢIJA

3 25. lpp.

NOTIKUMU JUCEKLĪ NEZAUDĒJIET DOMĀŠANAS SKAIDRĪBU
PRETSVARA STRATĒĢIJA

4 31. lpp.

RADIET NEATLIEKAMĪBAS UN IZMISUMA IZJŪTU
"NĀVES BRIESMU ZONAS" STRATĒĢIJA

2. DAĻA
ORGANIZATORISKĀ (KOMANDAS) KARADARBĪBA

5 39. lpp.

IZVAIRIETIES NO GRUPVEIDA DOMĀŠANAS SLAZDIEM
KOMANDĒŠANAS UN KONTROLES STRATĒĢIJA

6 45. lpp.

SADALIET SAVUS SPĒKUS
KONTROLĒTĀ HAOSA STRATĒĢIJA

7 49. lpp.

PĀRVĒRTIET SAVU KARADARBĪBU PAR KRUSTA KARU
KAUJINIECISKĀ GARA PAAUGSTINĀŠANAS STRATĒĢIJAS

3. DAĻA
AIZSARDZĪBAS KARADARBĪBA

8 59. lpp.

RŪPĪGI IZVĒLIETIES KAUJAS
LIELISKAS TAUPĪBAS STRATĒĢIJA

9 65. lpp.

PAVĒRSIET SVARU KAUSUS SAVĀ LABĀ
PRETUZBRUKUMA STRATĒĢIJA

10 71. lpp.

RADIET DRAUDOŠAS KLĀTBŪTNES IESPAIDU
IEBIEDĒŠANAS STRATĒĢIJAS

11 77. lpp.

ATDODIET TERITORIJU, IEGŪSTOT LAIKU
NEIESAISTĪŠANĀS STRATĒĢIJA

4. DAĻA
OFENSĪVĀ KARADARBĪBA

12 83. lpp.

ZAUDĒJIET ATSEVIŠĶĀS KAUJĀS, BET UZVARIET KARĀ
DIŽĀ STRATĒĢIJA

13 91. lpp.

IEPAZĪSTIET SAVU IENAIDNIEKU
IZLŪKOŠANAS STRATĒĢIJA

14 97. lpp.

LIKVIDĒJIET PRETESTĪBU AR ĀTRĀM UN PĒKŠŅĀM DARBĪBĀM
ZIBENSKARA STRATĒĢIJA

15 101. lpp.

KONTROLĒJIET NOTIKUMU DINAMIKU
PIESPIEŠANAS STRATĒĢIJAS

16 107. lpp.

DODIET TRIECIENU TUR, KUR TAS RADĪS VISLIELĀKO KAITĒJUMU
SMAGUMCENTRA STRATĒĢIJA

17 111. lpp.

SAKAUJIET IENAIDNIEKU PA DAĻĀM
"SKALDI UN VALDI" STRATĒĢIJA

18 115. lpp.

ATSEDZIET PRETINIEKA VĀJO FLANGU UN UZBRŪCIET TAM
PAVĒRSIENA STRATĒĢIJA

19 119. lpp.

IELENCIET PRETINIEKU
IZNĪCINĀŠANAS STRATĒĢIJA

20 125. LPP

AR MANEVRIEM VĀJINIET PRETINIEKU
"NOGATAVINĀŠANAS" STRATĒĢIJA

21 133. lpp.

RISINIET PĀRRUNAS, VIRZOTIES UZ PRIEKŠU
DIPLOMĀTISKĀS KARADARBĪBAS STRATĒĢIJA

22 139. lpp.

KĀ PAREIZI IZBEIGT KARADARBĪBU
AIZIEŠANAS STRATĒĢIJA

5. DAĻA
NEKONVENCIONĀLĀ (NETĪRĀ) KARADARBĪBA

23 147. lpp.
RADIET VIENGABALAINU FAKTU UN IZDOMĀJUMU SAJAUKUMU
MALDINĀŠANAS STRATĒĢIJAS

24 155. lpp.
IZVĒLIETIES CEĻU, KO PRETINIEKS VISMAZĀK GAIDA
ORDINĀRĀS UN NEORDINĀRĀS RĪCĪBAS STRATĒĢIJA

25 163. lpp.
NOSTĀJIETIES AUGSTAS MORĀLES POZĪCIJĀS
TAISNĪGUMA STRATĒĢIJA

26 169. lpp.
NEĻAUJIET PRETINIEKIEM ATRAST MĒRĶI
TUKŠUMA STRATĒĢIJA

27 177. lpp.
RADIET IESPAIDU, KA DARBOJATIES CITU LABĀ, BET ĪSTENOJIET SAVAS INTERESES
ALIANSES STRATĒĢIJA

28 183. lpp.
IEDODIET SAVIEM SĀNCENŠIEM PIETIEKAMI GARU VIRVI, LAI VIŅI VARĒTU PAKĀRTIES
VIRSROKAS GŪŠANAS STRATĒĢIJA

29 189. lpp.
RADIET PIETICĪBAS IESPAIDU
NOTIKUŠĀ FAKTA STRATĒĢIJA

30 193. lpp.

IEKĻŪSTIET PRETINIEKA APZIŅĀ
KOMUNIKĀCIJAS STRATĒĢIJA

31 199. lpp.

SAGRAUJIET PRETINIEKU NO IEKŠIENES
IEKŠĒJĀS FRONTES STRATĒĢIJA

32 205. lpp.

DOMINĒJIET, VIENLAIKUS RADOT IESPAIDU,
KA PAKĻAUJATIES
PASĪVĀS AGRESIJAS STRATĒĢIJA

33 213. lpp.

SĒJIET NEDROŠĪBU UN PANIKU AR TERORA AKTIEM
ĶĒDES REAKCIJAS STRATĒĢIJA

1. DAĻA

PRET SEVI VĒRSTA KARADARBĪBA

Karš un vispār jebkurš konflikts tiek īstenots un uzvarēts ar stratēģijas palīdzību. Jūsu prāts ir jebkura kara un jebkuras stratēģijas pamats. Tāds cilvēka prāts, ko viegli pārmāc emocijas, kas ir sakņots pagātnē, nevis tagadnē, kas nespēj uztvert pasauli skaidri un objektīvi, izstrādās stratēģijas, kuras vienmēr cietīs neveiksmi.

Lai kļūtu par īstenu stratēģi, jums jāsper trīs svarīgi soļi. Pirmkārt, skaidri jāapzinās vājums un kaites, kas var ietekmēt jūsu prātu, vājinot stratēģiskās domāšanas spēju. Otrkārt, jāpiesaka karš sev pašam, lai panāktu virzīšanos uz priekšu. Treškārt, jāsāk nesaudzīga un nepārtraukta cīņa ar sevī mītošajiem ienaidniekiem, izmantojot pareizās stratēģijas.

Nākamās četras nodaļas ir veltītas tam, lai vērstu jūsu uzmanību uz traucēkļiem, kas, ļoti iespējams, parazitē jūsu apziņā pašlaik, un apbruņotu jūs ar konkrētām stratēģijām to likvidēšanai.

1

PIESAKIET KARU SAVIEM IENAIDNIEKIEM

POLARITĀTES STRATĒĢIJA

Dzīve ir nerimstoša cīņa un konflikts, un jūs nevarēsiet efektīvi cīnīties, ja nespēsiet identificēt savus ienaidniekus. Cilvēki ir rafinēti un izvairīgi, viņi maskē savus īstos nolūkus, izlikdamies, ka ir jūsu pusē. Jums nepieciešama skaidrība. Iemācieties izkvēpināt ārā savus ienaidniekus, atklāt viņus pēc zīmēm un uzvedības modeļiem, kas liecina par naidīgumu. Kad esat viņus pamanījis, iekšēji piesakiet viņiem karu. Tāpat kā magnēta pretējie poli rada kustību, jūsu ienaidnieki – jūsu pretmeti – var viest jūsos mērķtiecību un virzības apziņu. Kā cilvēki, kuri aizšķērso jums ceļu, kuri simbolizē to, kas jums ir nepieņemams, pret kuriem jums rodas negatīva reakcija, viņi ir enerģijas avots. Neesiet naivs: ar dažiem ienaidniekiem nav iespējami nekādi kompromisi un izlīgums.

"Kāda [sabiedrības] locekļa nostāšanās pret savu līdzbiedru nav absolūti negatīvs sociālais faktors kaut vai tāpēc, ka šāda opozīcija bieži ir vienīgais veids, kā vispār iespējams dzīvot blakus neciešamiem cilvēkiem. Ja mums nebūtu spējas un tiesību vērsties pret despotismu, patvaļu, neierobežotu kaprīzumu, netaktiskumu, mums nevarētu būt nekādu attiecību ar tiem, kuru raksturu nespējam paciest. Tad mēs sajustu vēlmi spert izmisīgus soļus, kas izbeigtu šādas attiecības, bet varbūt nav uzskatāmi par "konfliktu".

KARAMĀKSLAS PAMATI

Mēs dzīvojam laikmetā, kurā cilvēki reti paužsavu naidīgumu atklāti. Konfliktēšanas noteikumi – sociālajā, politiskajā, militārajā sfērā – ir mainījušies tāpat kā jūsu priekšstats par ienaidnieku. Kaut gan šodienas pasaulē valda lielāka konkurence nekā jelkad agrāk, uz āru vērsta agresija tiek uzskatīta par nevēlamu, tāpēc cilvēki ir iemācījušies darboties "pagrīdē", uzbrukt neprognozējami un viltīgi. Daudzi izmanto draudzību, lai maskētu agresīvas tieksmes: viņi piekļūst jums tuvāk, lai nodarītu lielāku kaitējumu.

Jūsu kā stratēģa pirmais uzdevums ir paplašināt priekšstatu par jūsu ienaidniekiem, iekļaujot šajā grupā tos, kuri darbojas pret jums un rada jums šķēršļus pat izsmalcinātos veidos. Nekļūstiet par vientiesīgo upuri. Nenonāciet situācijā, kad jūs nemitīgi atkāpjaties un tikai reaģējat uz savu ienaidnieku manevriem. Apbruņojieties ar apdomību un nekad pilnībā nenolieciet malā ieročus pat saskarsmē ar draugiem.

Cilvēki parasti labi prot noslēpt savu naidīgumu, taču bieži vien neapzināti raida signālus, ka ne viss ir tāds, kā tas šķiet. Svarīgi ir nevis ar aizdomām izturēties pret katru jūsu draugu rīcību, bet gan ievērot to. Centieties pamanīt jebkuru izmaiņu emocionālajā gaisotnē: neierastu neveiklību, jaunu vēlmi apmainīties ar konfidenciālām ziņām, pārmērīgu jūsu

slavēšanu kādai trešajai personai, piedāvājumu veidot aliansi, kas būtu daudz izdevīgāka otram cilvēkam, nevis jums pašam. Uzticieties savai intuīcijai: ja kāda cilvēka uzvedība šķiet aizdomīga, ļoti iespējams, ka tā tiešām tāda ir.

Jūs varat atzvilt krēslā un mēģināt atšifrēt šos signālus vai arī aktīvi darboties, lai atmaskotu šos ienaidniekus, – kā saka ķīnieši: dauzīt pa zemi, lai izbiedētu čūskas.

Izdariet ko tādu, kas tulkojams daudznozīmīgi, kas ārēji šķiet pieklājīga rīcība, bet var norādīt uz nelielu dzestrumu no jūsu puses vai arī ko var uztvert kā smalki maskētu apvainojumu. Kāds jūsu draugs vienkārši pabrīnīsies un turpmāk ignorēs to. Toties slepena ienaidnieka reakcija būs dusmas. Tiklīdz parādīsies kādas intensīvas emocijas, jūs zināsiet, ka tur apakšā kaut kas verd un burbuļo.

Jums jāsaprot, ka cilvēkiem ir tendence būt nenoteiktiem un liekulīgiem tāpēc, ka tā ir drošāk nekā rīkoties skaidri un konkrēti. Piesargieties no tiem, kuri slēpjas aiz neskaidras abstrahēšanās un objektīvuma fasādes: neviens taču nav objektīvs. Asi izteikts jautājums, viedoklis, pausts ar nolūku aizskart, liks viņiem reaģēt un izvēlēties, kurā pusē nostāties.

Reizēm pret jūsu potenciālajiem ienaidniekiem ieteicams izturēties ne tik atklāti – esiet tikpat maskēts un divkosīgs kā viņi. Ja draugi vai paziņas, par kuriem

Un ne tikai tāpēc, ka... apspiešana parasti pastiprinās, ja cilvēki to pacieš rāmi un bez protestiem, bet arī tādēļ, ka pretošanās dod mums iekšēju gandarījumu, patīkamu satraukumu, atvieglojumu... Mūsu pretošanās liek mums sajust, ka neesam bezpalīdzīgi apstākļu upuri."

Georgs Zimmels, 1858–1918

"Cilvēks eksistē tikai tiktāl, ciktāl viņš sastopas ar pretdarbību."

Georgs Fridrihs Hēgelis, 1770–1831

jums ir aizdomas, ka tiem ir kādi slēpti nolūki, liek nojaust ko neskaidri naidīgu vai pret jūsu interesēm vērstu, izliecieties, ka neko nemanāt: jūsu ienaidnieki drīz vien rīkosies tālāk, atklājot savas kārtis. Tad jūs skaidri redzēsiet viņu nodomus un varēsiet pāriet uzbrukumā.

Nereti šis ienaidnieks ir liels un grūti nosakāms, piemēram, organizācija vai persona, kas paslēpusies sarežģītā tīklveida struktūrā. Jūs gribat par savu mērķi izvēlēties vienu daļu no grupas – vadītāju, runasvīru, iekšējā loka galveno dalībnieku. Nekad neizvēlieties kā mērķi kaut kādu neskaidru, abstraktu ienaidnieku. Ir ļoti grūti uzjundīt sevī emocijas, kas nepieciešamas šādai "kaujai bez asinsizliešanas", kurā jūsu ienaidnieks ir neredzams. Personalizējiet šo cīņu aci pret aci.

Ienaidnieki piedāvā jums arī dažādas jaunas iespējas. Pirmām kārtām viņi motivē jūs un liek definēt uzskatus. Ienaidnieki dod jums kritērijus, pēc kuriem vērtēt sevi gan personiski, gan sociāli; bija vajadzīgs tāds Džo Freizers*, lai padarītu Muhamedu Alī par tiešām izcilu bokseri. Spēcīgs pretinieks liks jums parādīt sevi no vislabākās puses. Jo stiprāks ir jūsu pretinieks, jo lielāka būs jūsu balva pat zaudējuma gadījumā. Labāk taču ir zaudēt stipram pretiniekam, nevis

* Džo Freizers *(Joseph William "Joe" Frazier)* (1944) – smagsvara bokseris, olimpiskais (1964) un pasaules čempions. (*Tulk. piez.*)

sagraut kādu gandrīz nekaitīgu oponentu. Jūs iemantosiet simpātijas un cieņu, kā arī vairosiet atbalstu nākamajai cīņai.

Ja jums kāds uzbrūk, tas ir signāls, ka esat pietiekami nozīmīgs, lai kļūtu par uzbrukuma objektu. Izbaudiet šo uzmanību un izdevību pierādīt sevi. Līderiem allaž ir bijis izdevīgi, ka lielu grūtību periodā kaut kur tuvumā atrodas kāds ienaidnieks, novirzot cilvēku domas no faktiskajām problēmām. Pārspīlējiet draudus no ienaidniekiem, lai sapulcinātu savu karadraudzi, pēc iespējas spēcīgāk iedvesmojiet tās dalībniekus, jo viņi cīnīsies neatlaidīgāk, ja jutīs nedaudz naida. Tādēļ uzsveriet atšķirības starp jums un ienaidnieku – skaidri novelciet šo robežu. Jūsu mērķis ir uzvara, nevis taisnīgums un izlīdzinājums. Izmantojiet kara retoriku, lai paaugstinātu šajā procesā iesaistītās likmes un iekvēlinātu cīņas garu.

Karadarbībā jums nepieciešama telpa manevriem. Stūris, no kura ir grūti izkļūt, nozīmē nāvi. Ienaidnieku esamība dod jums izvēles iespējas. Jūs varat sarīdīt viņus savā starpā vai iedraudzēties ar vienu no tiem, lai uzbruku otram. Ja nebūs ienaidnieku, jūs nezināsiet, kā un kur veikt manevrus, jūs zaudēsiet pārskatu par savām robežām, par to, cik tālu varat iet.

Atcerieties: šajā pasaulē vienmēr ir indivīdi, kuri ir agresīvāki, viltīgāki, nežēlīgāki par jums, un kāds no tiem neizbēgami

pagadīsies jums ceļā. Jums būs dabiska slieksme izlīgt un piekāpties viņiem. Bet attiecībās ar noteikta tipa cilvēkiem jums jābūt stingrākam un jāsaprot, ka nav nekāda vidusceļa, nekādu izlīgšanas iespēju. Pretiniekam jūsu vēlme izlīgt ir ierocis, ko pavērst pret jums.

Simbols.
Zeme. *Ienaidnieks ir šī zeme jums zem kājām. Tai piemīt gravitācija, kas notur jūs uz vietas, pretestības spēks. Dziļi iesakņojieties šajā zemē, lai iegūtu stingrību un spēku. Bez šāda ienaidnieka, pa ko varat staigāt un ko varat mīdīt kājām, jums zudīs sapratne par jūsu pozīcijām un proporciju sajūta.*

Autoritatīvs viedoklis. *"Ja jūs paļaujaties uz savu drošību un nedomājat par briesmām, ja jums ir par maz zināšanu, lai piesargātos, kad ierodas naidnieks, tad jūs esat līdzīgs zvirbulim, kas būvē ligzdiņu uz telts, vai zivij, kas peld katlā, – tie taču neizdzīvos ilgāk par šo vienu dienu."* Čuko Ļans (181–234)